

Sygn. akt III AUa 1265/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie	SSA Ewa Piotrowska SSA Maria Małek - Bujak
Protokolant	Sebastian Adameczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2014 r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. K. (K. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego K. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 18 marca 2013 r. sygn. akt IV U 2084/12

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i ustala, że sprawowanie opieki przez ubezpieczonego K. K. nad J. B. od 6 września 1986 r. do 11 października 1990 r. jest okresem nieskładkowym.

/-/ SSA E.Piotrowska /-/ SSA J.Ansion /-/ SSA M.Małek-Bujak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1265/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2012r. organ rentowy poinformował ubezpieczonego, iż nie doliczył do okresów nieskładkowych okresu sprawowania opieki nad teściem od 6 września 1986r. do 11 października 1990r., ponieważ teść nie jest wymieniony w kręgu osób, o których mowa w art. 67 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

W odwołaniu skierowanym do Sądu ubezpieczony wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie okresu opieki nad teściem za okres nieskładkowy, podnosząc, że przyjmując darowiznę od teściów był zobowiązany do dożywotniej nad nimi opieki. Do odwołania dołączył pismo podpisane przez żonę, z którego wynika, że w 1986r. wspólnie z żoną podjęli decyzję, że mąż będzie sprawował opiekę nad teściami, natomiast żona będzie kontynuowała zatrudnienie.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 marca 2013r., sygn. akt IV U 2084/12, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 5 października 2012r.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury od 1 października 2012r., której wysokość ustalono na kwotę 1.751,36 zł brutto. Wypłata świadczeń została podjęta od 1 października 2012r. Do okresów nieskładkowych organ rentowy nie doliczył okresu sprawowania opieki nad teściem od 6 września 1986r. do 11 października 1990r., argumentując, iż teść nie został wymieniony w art. 67 ustawy emerytalnej, jako osoba uprawniona do renty rodzinnej. Nie ulega wątpliwości, iż teść ubezpieczonego jest powinowatym, a zatem nie należy do członków rodziny w rozumieniu powołanego wyżej przepisu o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z art. 7 pkt 7 ustawy emerytalnej - okresem nieskładkowym są okresy sprawowania opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny, zaliczonym do I grupy inwalidów, lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy i niezdolnego do samodzielnej egzystencji w granicach do 6 lat, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego, przy interpretacji użytego w art. 7 pkt 7 pojęcia członek rodziny, należy stosować definicję obowiązującą w systemie emerytalnym. Definiowanie pojęcia innego niż dziecko członka rodziny na gruncie przepisów ubezpieczeniowych nie może nastąpić w oderwaniu od dyspozycji art. 67 ustawy emerytalnej, który stanowi, że do renty rodzinnej są uprawnione wymienione

w tym przepisie osoby, wśród których nie ma wymienionego teścia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18 lutego 1999r., sygn. III AUa 753/98 OSA1999 z. 3 poz. 19). Tak więc, argumentacja organu rentowego zawarta w zaskarżonej decyzji jest słuszna, choć jak stwierdził ubezpieczony „nie przyjmuje jej do wiadomości”. Zawarta między ubezpieczonym i jego małżonką oraz teściami umowa darowizny, z zobowiązaniem dożgonnej opieki, nie może być podstawą do zmiany zaskarżonej decyzji z uwagi na kategoryczne brzmienie przepisów emerytalno-rentowych, które mają charakter bezwzględnie obowiązujący w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Dlatego, uznając decyzję organu rentowego za słuszną, a odwołanie za nieuzasadnione, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji zaskarżonego orzeczenia.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony.

Skarżący zakwestionował interpretację przepisu art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, dokonaną przez Sąd Okręgowy, stwierdzając, że przepis ten nie wyznacza kręgu osób uprawnionych do opieki, ani nie odsyła do żadnego przepisu, który przewiduje takie ograniczenia. Z kolei, art. 67 cyt. ustawy dotyczy renty rodzinnej i szczegółowo określa krąg osób uprawnionych do tego świadczenia. Ubezpieczony wskazał także na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010r., sygn. akt II UK 211/09, wskazujący na kryteria ustalania kręgu członków rodziny, o których mowa w art. 7 pkt 7 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonego jest uzasadniona i spowodowała zmianę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, jednak na ich podstawie wywiódł nietrafne wnioski.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu I instancji, że sprawowanie opieki przez ubezpieczonego nad J. B. w okresie od 6 września 1986r. do 11 października 1990r. nie jest okresem nieskładkowym.

Zgodnie z art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 j.t.), okresami nieskładkowymi są przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy niewykonywania pracy, w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny, zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo uznanym za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia.

Kwestia sporna sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy teść ubezpieczonego, jako powinowaty jest „innym niż dziecko członkiem rodziny”, o którym mowa w powyższym unormowaniu.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu I instancji, który uznał, że definiowanie pojęcia „innego niż dziecko członka rodziny” nie może nastąpić w oderwaniu od dyspozycji normy z art. 67 ustawy emerytalnej. Sięganie do wykładni systemowej jest uzasadnione dopiero wówczas, gdy efekty wykładni gramatycznej są niewystarczające. Tymczasem ustawodawca w żaden sposób nie odwołał się w art. 7 pkt 7 do art. 67 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 24 lutego 2010r., sygn. akt II UK 211/10, OSNP 2011/15-16/218, zgodnie z którym możliwe jest uznanie, że okresy niewykonywania pracy spowodowane koniecznością sprawowania przez ubezpieczonego rzeczywistej opieki ustanowionej przez sąd nad całkowicie ubezwłasnowolnionymi członkami wspólnoty rodzinnej, a nie tylko nad członkami rodziny, uprawnionymi do nabycia renty rodzinnej, którzy zostali uznani za osoby całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo za osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, mogą być uwzględnione jako okresy nieskładkowe przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych na podstawie art. 7 pkt 7 w związku z art. 69 pkt 2b ustawy z 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zw. z art. 175 k.r.o. oraz w związku z art. 18 i 32 oraz art. 77 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy wskazał, że ustawowo wskazani członkowie rodziny ubezpieczonego, uprawnieni do renty rodzinnej, oczywiście należą do kręgu członków jego rodziny, nad którymi okresy sprawowania opieki w stanach i na warunkach określonych w art. 7 pkt 7 mogą być uwzględnione, jako okresy nieskładkowe przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego. Takie ograniczenie kręgu członków rodziny w rozumieniu art. 7 pkt 7 ustawy o emeryturach i rentach wyczerpywałoby możliwości zaliczenia jako okresów nieskładkowych okresów sprawowania opieki sprawowanej wyłącznie nad członkami rodziny przez członków rodziny uprawnionych do nabycia rent rodzinnych (art. 67-71 tej ustawy). Ustawodawca w art. 7 pkt 7 nie odesłał do odpowiedniego stosowania tych przepisów ustawy (art. 67-71) przy ustalaniu kręgu członków rodziny w przypadkach, w których sprawowanie opieki uprawnia do zaliczenia okresów opieki do stażu ubezpieczonego jako nieskładkowych okresów ubezpieczenia. Skoro nie został w taki sposób ustawowo zdefiniowany lub zakreślony krąg członków rodziny dla potrzeb stosowania art. 7 pkt 7 ustawy o emeryturach i rentach, to nie można uznać, że został

on ograniczony wyłącznie do kręgu członków rodziny, uprawnionych do renty rodzinnej.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że w okresie od września 1986r. do 11 października 1990r. ubezpieczony faktycznie i stale sprawował opiekę nad swoim teściem J. B., z którym ubezpieczony tworzył jedną wspólnotę domową i rodziną.

Tym samym, w ocenie Sądu II instancji, ubezpieczony spełnił warunek sprawowania opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny, o jakim mowa w art. 7 pkt 7 ustawy emerytalnej.

Z tych przyczyn, Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i ustalił, że sprawowanie opieki przez ubezpieczonego nad J. B. od 6 września 1986r. do 11 października 1990r. jest okresem nieskładkowym.

/-/ SSA E.Piotrowska /-/ SSA J.Ansion /-/ SSA M.Małek-Bujak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR